

Про організацію харчування у закладах освіти

Організація освітнього процесу передбачає створення найбільш сприятливих умов перебування учнів та вихованців у закладах освіти, у тому числі надання якісних і безпечних послуг харчування.

Так, у 2020 році за ініціативою першої леді України Олени Зеленської стартувала реформа системи шкільного харчування. У цьому ж році розроблено та затверджено План заходів з реформування системи шкільного харчування (розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 1008-р). Відбулося суттєве оновлення нормативної бази:

- затверджено Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти;
- затверджено нові Норми та Порядок організації харчування учнів;
- затверджено нові гігієнічні вимоги до виробництва та обігу харчових продуктів на потужностях, розташованих у закладах загальної середньої освіти;
- розроблено методичні рекомендації щодо здійснення закупівель у сфері організації харчування в закладах освіти;
- підготовлено методичні настанови для використання системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).

У 2021 році в області забезпечується реалізація Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1668-р, у частині організації в закладах загальної середньої освіти харчування здобувачів освіти.

Упродовж останніх трьох років на виконання регіонального плану заходів щодо організації харчування дітей у закладах дошкільної та загальної середньої освіти області, затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 11.11.2019 № 614, питання щодо організації харчування дітей у закладах освіти неодноразово розглядалося на засіданнях колегії департаменту, проведено ряд робочих нарад із керівниками місцевих органів управління освітою, під час яких акцентовано увагу на реформуванні шкільного харчування та впровадженні системи аналізу небезпечних факторів та контролю в критичних точках (НАССР) у шкільних їдальнях та харчоблоках закладів дошкільної освіти.

Задля реформування підходів в організації харчування упродовж січня – серпня 2021 року представниками Головного і територіальних управлінь Держпродспоживслужби в Закарпатській області проведено навчання-семінари із персоналом, який задіяно в організації харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти. Окремі питання на цих нарадах було направлено на розроблення, впровадження та використання постійно діючих процедур, що базуються на принципах Системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках в закладах освіти. Також йшла мова про зміни, що відбулися в організації харчування здобувачів загальної середньої освіти відповідно до нового Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, та посилення контролю за дотриманням вимог.

Крім того, у межах Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі за ініціативи Олени Зеленської та у співпраці Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства економіки, Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, ГО „Національна асоціація громадського

харчування” Закарпатська область у складі 98 осіб взяла участь у IV регіональному форумі „Реформа шкільного харчування”, який відбувся 12 листопада 2021 року в м. Львів.

Однак не всі представники місцевих органів управління освітою скористалися нагодою взяти участь у форумі і почути державницьку позицію щодо питань безпечності та якості як основи реформи системи шкільного харчування, проєктного підходу в переоснащенні харчоблоків закладів освіти, якісних критеріїв публічних закупівель, новітніх стандартів громадського харчування.

У поточному році в бюджетах територіальних громад області на харчування учнів у закладах загальної середньої освіти передбачено видатки у сумі 54,9 млн грн, що більше в порівнянні з уточненим планом на 2021 рік на 13,6 млн гривень.

Перехід на систему управління безпечністю харчових продуктів НАССР здійснено у 254 закладах загальної середньої освіти області.

Зміни в організації харчування передбачено і Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року і який вступив у дію з 1 січня цього року.

Органи місцевого самоврядування згідно з вимогами законодавства за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів забезпечують організацію безкоштовного харчування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах, учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям”. Усі інші категорії здобувачів освіти забезпечуються безкоштовним харчуванням за наявності відповідного рішення місцевої ради та фінансового ресурсу.

Згідно з рішеннями органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади затверджено відповідні програми, якими передбачено безкоштовне або з частковою оплатою батьків харчування для учнів 1 – 4 класів, які не належать до пільгової категорії, а також учнів 5 – 11 класів із числа малозабезпечених та з багатодітних сімей, дітей учасників АТО, дітей, батьки яких постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, переселених зі Сходу України й АРК, дітей з числа внутрішньо переміщених осіб чи дітей, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів.

Однак є територіальні громади, у яких наразі не здійснюється організація харчування в закладах загальної середньої освіти у тому числі і дітей пільгової категорії, а саме: Кам'янська, Горондівська, Зарічанська, Довжанська, Верхньокоропечська, Івановецька сільські територіальні громади, Чинадіївська селищна територіальна громада та частково Рахівська міська територіальна громада.

Загалом у 2021 році харчуванням у закладах загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) охоплено 69 189 учнів, у тому числі безкоштовним харчуванням – 15 655 учнів, що склало 23 відсотки від загальної кількості учнів, які харчуються.

За даними місцевих органів управління освітою, середня вартість харчування учнів пільгової категорії становить 19 грн у день. Найнижчою є вартість харчування у Костринській територіальній громаді – 5,50 грн, Ставненській сільській територіальній громаді – 6,50 грн та Дубриницько-Малоберезнянській сільській територіальній громаді – 8,0 гривень.

Організовано харчування у закладах загальної середньої освіти штатними кухарями – 344 заклади (їдальні, буфети, роздавальні); послугою кейтерингу користується 31 ЗЗСО; аутсорсинг організовано у 85 пунктах харчування (їдальні, буфети, роздавальні).

Кількість ЗЗСО, де впроваджено нові рецепти страв на основі збірника Євгена Клопотенка та збірників інших авторів, – 268, усього впроваджено в харчування учнів близько 100 нових рецептів.

У контексті реформування системи харчування особливої актуальності набуває питання модернізації харчоблоків закладів освіти. У 2020 році на ці потреби області виділено 16 476,8 тис. гривень для облаштування 136 закладів. Місцевими бюджетами області для забезпечення співфінансування використано 2 557,3 тис. гривень.

Завдяки цим коштам вдалося придбати електричні плити, жарові шафи, котли для кип'ятіння води, бойлери електричні, мікрохвильові печі, морозильні камери та холодильники, посудомийні машини, машини для чищення та обробки овочів, електричні м'ясорубки, фритюрниці, міксери, меблі для приготування їжі, а саме: комплекти столів для обробки м'ясних і рибних продуктів, стелажі для зберігання продуктів, а також ванни для миття посуду та інше обладнання.

Водночас окремими територіальними громадами області розроблено програми для створення належних умов безпечного харчування „Якісне харчування – здорова дитина” у закладах освіти на 2021 рік, передбачено обсяги фінансування, що спрямовуються на їх виконання.

У цьому році за рахунок коштів урядової програми „Спроможна школа для кращих результатів” зроблено капітальний ремонт їдальні та харчоблоку Плосківського ліцею Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області на суму 1 708,1 тис. грн (у тому числі – виготовлення проєктно-кошторисної документації та експертизи, технічний та авторський нагляд), за кошти із залишків освітньої субвенції закуплено столи та лавиці для їдальні. Крім того, за кошти місцевого бюджету закуплено посуд на суму 80,0 тис. гривень.

Також за кошти залишків освітньої субвенції зроблено капітальний ремонт їдальні та харчоблоку Полянського ліцею Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області на суму 2 473,2 тис. грн (у тому числі – виготовлення проєктно-кошторисної документації та експертизи, технічний та авторський нагляд), за кошти із залишків субвенції закуплено столи та лавиці для їдальні. Крім того, за кошти місцевого бюджету закуплено посуд на суму 120,0 тис. гривень.

Слід відзначити і такі заклади, як: Чернянський заклад загальної середньої освіти I – III ступенів Королівської селищної ради Закарпатської області, Опорний заклад Тячівської загальноосвітньої школи I – III ступенів ім. В. Гренджі-

Донського Тячівської міської ради Закарпатської області, Порошківський заклад загальної середньої освіти I – III ступенів Тур'є-Реметівської сільської ради, Руськополівську загальноосвітню школу I – III ступенів Тячівської міської ради Закарпатської області. У цих закладах за рахунок коштів місцевого бюджету та субвенцій з державного бюджету здійснено капітальні ремонти харчоблоків та шкільної їдальні, оновлено технологічне обладнання.

Щодо безпечності харчування, то на виконання доручення Секретаріату Кабінету Міністрів України від 23.09.2021 № 30703/0/2-21 до листа Офісу Президента України від 22.09.2021 № 43-01/350, з метою запобігання та зниження рівня харчових отруєнь серед дітей, в області проведено ряд відповідних вибіркового раптового перевірок на харчоблоках.

Відповідно до листа Закарпатської облдержадміністрації від 30.09.2021 № 7538/06-03 розпорядженнями голів сільських, селищних, міських рад у територіальних громадах створені комісії для проведення вибіркового раптового перевірок харчоблоків в закладах освіти, у яких взяли участь представники місцевих органів управління освітою, фахівці управлінь та відділів Головного управління Держпродспоживслужби в Закарпатській області та фахівці філій та відділень ДУ „Закарпатський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України”.

За період з 4 до 11 жовтня комісійно обстежено 100 харчоблоків, у тому числі 39 харчоблоків закладів дошкільної освіти та 61 – заклад загальної середньої освіти. Порушення були виявлені на 14 харчоблоках у закладах дошкільної освіти, що становить 36 відс., та на 30 харчоблоках закладів загальної середньої освіти, що становить 49 відс. від загальної кількості.

У ході роботи комісій здійснено перевірку:

- санітарно-гігієнічного стану харчоблоків;
- стану технологічного обладнання;
- ведення документації, визначеної Порядком організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;
- наявності примірних сезонних чотиритижневих меню та меню буфетної продукції, погоджених територіальними відділеннями Головного управління Держпродспоживслужби в Закарпатській області
- наявності меню-розкладів;
- наявності щоденних меню, затверджених керівниками закладів;
- відповідності щоденних меню перспективним;
- відповідності страв технологічним карткам;
- відповідності переліку буфетної продукції затвердженому;
- якості продуктів харчування, наявності документації, яка підтверджує їх безпечність та якість;
- наявності забороненої продукції;
- дотримання вимог постанови Головного державного санітарного лікаря України від 06.10.2021 № 10 „Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” у частині організації харчування.

Зокрема, серед виявлених порушень при вибіркових раптових перевірках харчоблоків в закладах освіти такі: не здійснюється контроль за дотриманням санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоці, меню-розклад складається без врахування примірного сезонного чотиритижневого меню, погодженого з територіальним органом Держпродспоживслужби, відсутні термометри в холодильному обладнанні, не ведеться контроль температурного режиму в холодильному обладнанні, неналежне ведення журналів (бракеражу харчових продуктів, бракеражу готових страв, здоров'я працівників харчоблоку), відсутні добові проби кожної страви на момент перевірки, відсутня технологічна документація на страви та вироби, у переліку буфетної продукції реалізуються заборонені продукти, визначені Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, не промаркований технологічний, розділковий, прибиральний інвентар тощо.

У розрізі територіальних одиниць результати такі:

Ужгородський район

В Ужгородській міській територіальній громаді комісійно перевірено 2 заклади дошкільної та 2 заклади загальної середньої освіти. Порушення вимог санітарного законодавства такі:

у закладі дошкільної освіти № 29 „Дивосвіт” загального розвитку Ужгородської міської ради Закарпатської області не погоджено вчасно з Ужгородським управлінням ГУ Держпродспоживслужби в Закарпатській області примірне сезонне меню на осінній період 2021 року; відсутні сітки на вікнах що відкриваються назовні, для забезпечення дотримання вимог щодо боротьби з комахами; не на всі харчові продукти наявні товарно-транспортні накладні;

в Ужгородській початковій школі „Первоцвіт” Ужгородської міської ради Закарпатської області не всі об'єкти санітарних заходів (харчові продукти) супроводжуються товарно-транспортною накладною; недостатня кількість контрольних термометрів для холодильного обладнання;

у закладі дошкільної освіти № 42 „Джерельце” загального розвитку Ужгородської міської ради Закарпатської області не всі об'єкти санітарних заходів (харчові продукти) супроводжуються товарно-транспортною накладною; немає термометра та гігromетра у складському приміщенні для здійснення контролю за дотриманням температурного режиму та вологості під час зберігання харчових продуктів; неналежним є санітарно-гігієнічний стан стелі та підлоги харчоблоку; приміщення харчоблоку потребує ремонту.

Щодо комісійної перевірки в Ужгородській загальноосвітній школі I – III ступенів № 10 з угорською мовою навчання імені Дойко Габора Ужгородської міської ради слід зазначити, що не на всі харчові продукти для приготування страв та асортименту буфету представлено супровідні документи. У переліку буфетної продукції реалізуються заборонені продукти: чай чорний „ІСЕ ТЕА” 0,5 л торгової марки Viola – у складі якої ароматизатори, консерванти (рекомендовано після 18 років); соломка солоня (упаковка 40 гр) з високим вмістом солі; вафлі „Артек класичні” торгової марки „Світоч” – із вмістом цукрів, трансжирів, емульгаторів. На керівника закладу та суб'єкта господарювання, який надає послуги з організації харчування, складено протокол про порушення вимог

санітарного законодавства, винесено постанову про накладення адміністративного стягнення.

За наслідками раптових перевірок у Ратівецькій гімназії Сюртівської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області та Галоцькій початковій школі Сюртівської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області встановлено, що у цих закладах освіти відповідальна за організацію харчування особа не здійснює контроль за дотриманням санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоці; меню-розклад складається без врахування примірного чотиритижневого сезонного меню, погодженого з територіальним органом Держпродспоживслужби; не представлено журнал бракеражу харчових продуктів, журнал бракеражу готових страв, журнал здоров'я працівників харчоблоку; має місце порушення термінів проходження періодичного медичного огляду працівником харчоблоку; добові проби кожної страви раціону відсутні на момент перевірки. Керівникам закладів та голові Сюртівської сільської ради надано пропозиції до виконання, на відповідальних за організацію харчування осіб складено протоколи про адміністративне правопорушення, винесено постанову про накладення адміністративного стягнення.

У ході обстеження харчоблоку Великодобронського ліцею Великодобронської сільської ради Ужгородського району встановлено, що згідно з записами в особових медичних книжках прибиральниця, комірник та кухар проходять періодичний медичний огляд один раз на рік, чим порушено наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 № 280 „Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб”; страви готують без дотримання погодженого примірного чотиритижневого сезонного меню.

У Чомонинському закладі дошкільної освіти Великодобронської сільської ради Ужгородського району відсутній наказ про державну реєстрацію харчоблоку в територіальному відділенні Держпродспоживслужби Закарпатської області, чим порушено ст. 25 Закону України „Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”; недостатньою є кількість контрольних термометрів для холодильного обладнання; несвоєчасно погоджено з Ужгородським управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Закарпатській області примірне чотиритижнєве сезонне меню на осінній період 2021 року; не розроблено технологічну документацію на страви та вироби, які виготовляються на кухні закладу; відсутні добові проби страв раціону. На керівника закладу складено протокол про порушення вимог санітарного законодавства, надано пропозиції.

За наслідками раптових перевірок у Сімерському закладі дошкільної освіти Перечинської міської ради встановлено: відсутні дані про проходження періодичних медичних оглядів працівниками харчоблоку, чим порушено ст. 26 Закону України „Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”; немає термометра та гігрометра у складському приміщенні для здійснення контролю за дотриманням температурного режиму та

вологості під час зберігання харчових продуктів у початковій школі Перечинського ліцею Перечинської міської ради. У Сімерській гімназії Перечинської міської ради технологічне обладнання потребує заміни на 50%; частково потребує заміни кухонний та столовий посуд (каструлі, тарілки). Керівникам закладів освіти надано пропозиції щодо усунення зазначених порушень.

Берегівський район

У ході комісійної перевірки Берегівського ліцею ім. Т.Г. Шевченка Берегівської міської ради виявлено, що харчоблок ліцею не забезпечено достатньою кількістю холодильного та технологічного обладнання; відсутні добові проби; неналежно зберігаються дезінфікуючі засоби, прибиральний інвентар не помарковано; працівник харчоблоку, який задіяний на роздачі готових страв, не забезпечений захисним щитком або окулярами. Керівнику закладу надано пропозиції щодо усунення зазначених порушень.

За наслідками вибірових раптових комісійних перевірок закладів освіти Виноградівської міської територіальної громади слід зазначити, що Виноградівський заклад дошкільної освіти (ясла-сад) № 9 Виноградівської міської ради, Фанчиківський заклад дошкільної освіти № 1 Виноградівської міської ради, Фанчиківський заклад дошкільної освіти № 2 імені Святої Катерини Виноградівської міської ради, Оноцький заклад дошкільної освіти Виноградівської міської ради, Виноградівська загальноосвітня школа I – III ступенів № 4 Виноградівської міської ради – це заклади, у яких працівники харчоблоку допущені до роботи без особових медичних книжок чи документів, які засвідчили б проходження чергових періодичних медичних оглядів.

Встановлено ряд недоліків у веденні облікової документації, зокрема виявлено розбіжності між даними товарно-транспортних накладних, етикеток та документів, що засвідчують якість та безпечність продукту харчування, а саме: у Виноградівському закладі дошкільної освіти (ясла-сад) № 9 Виноградівської міської ради, Фанчиківському закладі дошкільної освіти № 1 Виноградівської міської ради, Фанчиківському закладі дошкільної освіти № 2 імені Святої Катерини Виноградівської міської ради, Оноцькому закладі дошкільної освіти Виноградівської міської ради, Виноградівському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів № 2 Виноградівської міської ради, Підвиноградівській загальноосвітній школі I – III ступенів Виноградівської міської ради, Оноцькій загальноосвітній школі I – III ступенів Виноградівської міської ради.

Крім того, недостатньою є кількість холодильного обладнання в Оноцькому закладі дошкільної освіти Виноградівської міської ради. У цьому ж закладі освіти, Підвиноградівській загальноосвітній школі I – III ступенів Виноградівської міської ради та Оноцькій загальноосвітній школі I – III ступенів Виноградівської міської ради недостатньою є кількість розробного інвентарю.

Керівникам зазначених закладів надано пропозиції щодо усунення порушень, направлено відповідні листи Берегівській райдержадміністрації та Виноградівському міському голові.

При перевірці у навчально-виховному комплексі „Перехрестівська загальноосвітня школа I – II ступенів – дошкільний навчальний заклад” Вилицької селищної ради Закарпатської області у документації виявлено розбіжності між даними товарно-транспортних накладних, етикеток та документів, що засвідчують якість та безпечність продукту харчування; недостатньою є укомплектованість ємностями для миття посуду.

У ході перевірки у Пийтерфолвівській загальноосвітній школі I – III ступенів ім. Ф. Келчеї Пийтерфолвівської сільської ради та Тисобикенській гімназії Пийтерфолвівської сільської ради встановлено розбіжності між даними товарно-транспортних накладних, етикеток та документів, що засвідчують якість та безпечність продукту харчування, недостатньою є кількість розробного інвентарю. У порушення ст. 26 Закону України „Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення” у Тисобикенській гімназії працівники харчоблоку допущені до роботи без особових медичних книжок чи документів, які засвідчили б проходження чергових періодичних медичних оглядів.

Рахівський район

У ході перевірки закладів освіти Великобичківської селищної територіальної громади встановлено, що у Великобичківському ліцеї Великобичківської селищної ради Рахівського району Закарпатської області у порушення пункту 1 розділу VI Санітарного регламенту для ЗЗСО технологічне обладнання використовувався не за призначенням; не ведеться журнал обліку осіб з ознаками інфекційних захворювань, гноячкових уражень шкіри та/або з будь-якими іншими проявами порушення стану здоров'я, чим порушено пункт 2 розділу VIII Санітарного регламенту для ЗЗСО.

У порушення Інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах у дошкільному навчальному закладі (дитячому садку) БО „Карітас – ім. Теодора Ромжі” смт Великий Бичків холодильне обладнання (холодильник побутовий) не забезпечено термометром для контролю температурного режиму під час збереження продуктів харчування; столи для обробки продуктів харчування не промарковані (мучний, овочевий, рибний).

На керівників закладів освіти складено протоколи про адміністративне правопорушення та підготовлено пропозиції до виконання.

При перевірці Чорнотисянського закладу загальної середньої освіти I – III ступенів Ясінянської селищної ради Рахівського району Закарпатської області встановлено: генеральне прибирання проводиться неякісно; електроплита, що не працює, знаходиться в антисанітарному стані; каналізаційна труба для зливу стічних вод з харчоблоку вийшла з ладу (поломана, засмічена), внаслідок чого забруднюється навколишнє середовище.

Тячівський район

За наслідками раптових перевірок закладів освіти Тячівської міської територіальної громади в опорному закладі освіти Лазівська загальноосвітня школи I – III ступенів Тячівської міської ради виявлено відсутність маркування столів для сирової та вареної риби, у Тячівському закладі дошкільної освіти (ясла-садок) № 1 Тячівської міської ради відсутнє маркування столів для нарізки овочів відповідно.

Хустський район

При раптовій перевірці харчоблоків у закладах освіти Іршавської міської територіальної громади комісією зазначено, що у порушення пунктів 9 та 14 постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305 „Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку” у Загатському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Іршавської міської ради Закарпатської області, Брідському закладі загальної середньої освіти Іршавської міської ради Закарпатської області та Загатському закладі дошкільної освіти Іршавської міської ради документація на харчоблоці не ведеться.

На харчоблоці в холодильному обладнанні несправні термометри у Брідському закладі загальної середньої освіти Іршавської міської ради Закарпатської області та Загатському закладі дошкільної освіти Іршавської міської ради

Зі сторони керівників закладів та медичних сестер у Загатському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Іршавської міської ради Закарпатської області та Брідському закладі загальної середньої освіти Іршавської міської ради Закарпатської області відсутній контроль за роботою харчоблоку, чим порушено пункти 1 та 20 постанови КМУ від 24.03.2021 № 305; добові проби кожної страви раціону не відбираються так, як це передбачено. Прибирання на харчоблоці проводиться без застосування дезінфікуючих засобів у Загатському закладі дошкільної освіти Іршавської міської ради. В їдальні Загатського закладу загальної середньої освіти I – III ступенів Іршавської міської ради Закарпатської області біля рукомийників не забезпечено рідке мило та одноразові рушники, що суперечить пункту 2 розділу VI Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

За наслідками перевірок керівникам зазначених закладів освіти надано пропозиції щодо усунення недоліків та направлено лист до місцевого органу управління освітою Іршавської міської територіальної громади.

У ході перевірки Білківського закладу загальної середньої освіти I – III ступенів Білківської сільської ради встановлено, що у порушення пунктів 9 та 14 постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305 „Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку”, документація на харчоблоці не ведеться, в їдальні біля рукомийників не забезпечено рідке мило та одноразові рушники; добові проби кожної страви раціону не відбираються, зі сторони керівника закладу та медичної сестри відсутній контроль за роботою харчоблоку, що є порушенням пунктів 1, 20 та 30 постанови Кабінету Міністрів України № 305.

За наслідками комісійної перевірки закладів освіти у Горінчівській сільській територіальній громаді територіальним відділенням Держпродспоживслужби в Закарпатській області направлено лист відділу освіти, молоді, спорту, культури і туризму Горінчівської сільської ради про проведення заходів щодо регулювання знезараження питної води в Горінчівському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Горінчівської сільської ради та Березівському закладі дошкільної

освіти Горінчівської сільської ради, а також щодо необхідності заміни застарілого та слабоефективного технологічного обладнання в Березівському закладі дошкільної освіти Горінчівської сільської ради.

У Пилипецькій сільській територіальній громаді комісією обстежено харчоблоки у п'яти закладах загальної середньої освіти. За наслідками перевірки, встановлено, що організація харчування учнів 1 – 4 класів Річківського закладу загальної середньої освіти I – II ступенів Пилипецької сільської ради Закарпатської області здійснюється в приміщенні Річківського закладу дошкільної освіти, що є порушенням пункту 15 постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 305 „Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку”.

Слід зазначити, що в області також проведено лабораторний контроль факторів середовища життєдіяльності:

досліджено 104 проби готових страв на мікробіологічні показники, відхилення від норм має місце в Хустській загальноосвітній школі I – III ступенів № 5 Хустської міської ради Закарпатської області;

із 15 готових страв, що вивчалися за фізико-хімічними показниками відхилення від норм виявлено в Ракошській гімназії Вишківської селищної ради Хустського району Закарпатської області;

40 готових страв інспектували на калорійність – відхилення від норм встановили в Ракошській гімназії Вишківської селищної ради Хустського району Закарпатської області.

Досліджено 985 змивів з обладнання, одягу та рук працівників, з них 37 (3,5 відс.) з відхиленням від норм, а саме:

Мукачівська міська територіальна громада – 3 (2 проби позитивні в Мукачівському ліцеї № 11 Мукачівської міської ради Закарпатської області та 1 – в дошкільному закладі № 33 Мукачівської міської ради Закарпатської області);

Виноградівська міська територіальна громада – 4 (2 проби позитивні в закладі дошкільної освіти (ясла-садок) № 9 Виноградівської міської ради Закарпатської області та 2 – у Виноградівській загальноосвітній школі I – III ступенів № 4 Виноградівської міської ради Закарпатської області);

Іршавська міська територіальна громада – 1 проба в Загатянському закладі дошкільної освіти № 1 Іршавської міської ради Закарпатської області;

Білівська сільська територіальна громада – 1 проба в Білівському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Білівської сільської ради);

Драгівська сільська територіальна громада – 2 проби позитивні виявлено в Золотарівському закладі дошкільної освіти (ясла-садок) Драгівської сільської ради Хустського району Закарпатської області);

Хустська міська територіальна громада – 4 (3 проби в Хустській загальноосвітній школі I – III ступенів № 5 Хустської міської ради Закарпатської області та 1 – в Хустській спеціалізованій школі I – III ступенів № 3 Хустської міської ради Закарпатської області);

Тячівська міська територіальна громада – 2 (в Руськополівському закладі дошкільної освіти Тячівської міської ради Закарпатської області та опорному

закладі освіти „Лазівська загальноосвітня школа I – III ступенів Тячівської міської ради Закарпатської області”);

Пилипецька сільська територіальна громада – 2 позитивні проби в Ізківському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Пилипецької сільської ради Закарпатської області;

Колочавська сільська територіальна громада – 4 (2 позитивні проби у Колочавському закладі дошкільної освіти № 3 Колочавської сільської ради Хустського району Закарпатської області та 2 – у Горбівському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Колочавської сільської ради Хустського району Закарпатської області);

Міжгірська селищна територіальна громада – 3 позитивні проби у Міжгірському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів імені Августина Волошина Міжгірської селищної ради Закарпатської області;

Перечинська міська територіальна громада – позитивні змиви виявлено в Перечинському дошкільному навчальному закладі ясла – садок „Теремок” № 4 і Сімерській гімназії Перечинської міської ради Закарпатської області;

Тур'є-Реметівська сільська територіальна громада – в Турицькому закладі дошкільної освіти Тур'є-Реметівської сільської ради;

Великобerezнянська селищна територіальна громада – у Великобerezнянському ліцеї Великобerezнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області;

Неліпинська сільська територіальна громада – 2 проби в Сасівській гімназії Неліпинської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області;

Свалявська міська територіальна громада – 3 проби в Свалявському закладі загальної середньої освіти №3 Свалявської міської ради, по 1 пробі в Свалявському закладі загальної середньої освіти № 2 Свалявської міської ради;

Полянська сільська територіальна громада – 2 проби у Полянському ліцеї Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області та Голубинській гімназії Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області.

Під час лабораторного контролю якості питної води досліджено 30 проб на санітарно-хімічні показники, відхилень від норм не виявлено.

Досліджено 70 проб за мікробіологічними показниками, з них 17 з відхиленням від норм, а саме: в Брідському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Іршавської міської ради Закарпатської області, Забрідському закладі дошкільної освіти (ясла-садок) Драгівської сільської ради Хустського району Закарпатської області, Міжгірському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів імені Августина Волошина Міжгірської селищної ради Закарпатської області, Соймівському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Міжгірської селищної ради Закарпатської області, Ізківському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Пилипецької сільської ради Закарпатської області, Келечинському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Пилипецької сільської ради Закарпатської області, Пилипецькому закладі загальної середньої освіти Пилипецької сільської ради Закарпатської області, Колочавському закладі дошкільної освіти № 3 Колочавської сільської

ради Хустського району Закарпатської області, Колочавському закладі загальної середньої освіти I – III ступенів Колочавської сільської ради Хустського району Закарпатської області, Горбівському закладі загальної середньої освіти I – II ступенів Колочавської сільської ради Хустського району Закарпатської області, Сімерській гімназії Перечинської міської ради Закарпатської області, Турицькому закладі дошкільної освіти Тур'є-Реметівської сільської ради, Великоберезнянському ліцеї Великоберезнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області, дошкільному навчальному закладі № 2 „Берізка” Великоберезнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області, Сасівській гімназії Неліпинської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області, Полянському ліцеї Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області та Голубинській гімназії Полянської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області.

У ході комісійних обстежень проводилися раптові обстеження персоналу харчоблоків на бакпосів. Обстежено 230 осіб, з них у 4-х осіб виявлено бактеріоносійство (золотистий стафілокок): у трьох закладах Хустського та одного закладу освіти Берегівського району. А саме у 2 працівників Ізясського закладу загальної середньої освіти I – III ступенів Хустської міської ради та у працівника Лунківського закладу загальної середньої освіти I ступеня Хустської міської ради Закарпатської області, а також у помічника кухаря Фанчиківського дошкільного закладу № 2.

Загалом під час проведення відповідних вибірових раптових перевірок на харчоблоках за виявлені порушення керівникам закладів надано 47 приписів і пропозицій, на посадових осіб складено 7 протоколів про порушення.

З огляду на актуальність порушеної тематики за результатами проведених вибірових раптових перевірок харчоблоків в закладах освіти проведено 16 нарад, прочитано 14 лекцій, проведено 102 бесіди та підготовлено 2 статті у місцеву пресу.

Отже, існує ряд проблемних питань, що потребують вирішення. У першу чергу, необхідно впровадити принципи системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР), створити безпечні належні умови для організації харчування дітей з додержанням вимог санітарно-гігієнічних правил та норм утримання закладів освіти, що дозволить зменшити кількість випадків спалахів гострих кишкових інфекцій і харчових отруєнь. Крім того, через недостатній фінансовий ресурс місцевих бюджетів гострою залишається проблема зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти, вжиття заходів щодо здійснення проведення капітальних і поточних ремонтів шкільних їдалень, модернізації технологічного обладнання харчових блоків закладів загальної середньої та дошкільної освіти.

**Головний спеціаліст відділу
фінансово-економічної роботи,
бухгалтерського обліку та звітності**

Вікторія ОРОС